

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-1891/21-T

Název	Dětský domov a Školní jídelna, Příbor, Masarykova 607, příspěvková organizace
Sídlo	Masarykova 607, 742 58 Příbor
E-mail	detskydomov.pribor@seznam.cz
IČ	47998296
Identifikátor	600031411
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Petr Augustinský
Zřizovatel	Moravskoslezský kraj
Místo inspekční činnosti	Masarykova 607, 742 58 Příbor
Termín inspekční činnosti	4. 1. 2022 – 6. 1. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) a zjišťování a hodnocení naplňování školního vzdělávacího programu podle § 174 odst. 2 písm. c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Dětský domov a Školní jídelna, Příbor, Masarykova 607, příspěvková organizace vykonává činnost dětského domova (dále „DD“ nebo „zařízení“) a školní jídelny. Nejvyšší povolený počet lůžek je 24, tzn. tři rodinné skupiny. Evidenční stav k termínu inspekční činnosti byl 24 dětí. Tři děti se vzdělávaly v mateřské škole, 12 dětí plnilo povinnou školní docházku a čtyři se vzdělávaly ve středních školách. Tři zletilé osoby umístěné na základě smlouvy o setrvání v DD do ukončení přípravy na budoucí povolání, se vzdělávaly ve střední nebo vysoké škole. Jedno dítě ukončilo vzdělávání z důvodu jeho vyloučení ze střední školy a jedno z důvodu péče o své novorozené dítě. DD není stavebně uzpůsoben jako bezbariérový. Stravování dětí zajišťuje vlastní školní jídelna.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel působí ve vedoucí pozici DD od roku 2008. Reálně nastavenou koncepci zařízení postupně naplňuje s výjimkou dlouhodobě plánované modernizace a obnovy vnitřního vybavení jedné rodinné skupiny, která byla z nedostatku finančních prostředků pozastavena. Ředitelem zpracovaná dokumentace je propojena s každodenními činnostmi zaměstnanců i dětí v zařízení. Školní vzdělávací program (dále „ŠVP“) poskytuje srozumitelné informace o prioritách, trendech a podmínkách DD. Naplňování ŠVP je průběžně vychovateli vyhodnocováno. Týdenní programy výchovně vzdělávacích činností obsahují individuální cíle dětí, což umožňuje jejich rychlejší naplňování. Vzhledem do příslušných materiálů DD byly zjištěny dílčí nedostatky ve vnitřním řádu (nesoulad mezi dokumentem a prakticky realizovanými činnostmi souvisejícími s poskytnutím věcné pomoci nebo jednorázového příspěvku dětem při ukončení jejich pobytu v zařízení) a nesoulad zpracovaného programu rozvoje osobnosti dítěte s jeho individuálními zvláštnostmi a potřebami. Kontrolní systém v zařízení je nezbytné s ohledem na povinnou dokumentaci analyzovat a vedením DD efektivně upravit tak, aby nedocházelo k nesouladu s právními předpisy nebo standardy kvality péče o děti.

V DD má každá rodinná skupina uzavřený a estetizovaný prostor, který umocňuje její autonomii. V jednotlivých ložnicích mělo každé dítě svůj prostor pro učení s psacím stolem, odpočinek i klidové aktivity. Děti mají k dispozici uzamykatelné skříňky pro ukládání (úschovu) osobních věcí. V každém obývacím pokoji byl umístěn počítač, který mohly děti běžně používat. DD postupně dovybavuje pomůcky pro sportovní sezónní aktivity (např. cyklistiku), které využívá na víkendové výlety. Ke sportovním aktivitám slouží dětem přilehlá zahrada s herními prvky. Vybavení jedné rodinné skupiny je zastaralé, neodpovídá současným moderním trendům.

Vedení systematicky vytváří podmínky pro fyzickou i psychickou pohodu všech dětí, které jsou seznamovány s riziky a poučovány v oblasti bezpečnosti i ochrany zdraví. Zařízení je zabezpečeno proti vstupu nepovolaných osob uzamčením objektu.

Organizační struktura odpovídá typu a velikosti zařízení. Při řízení subjektu využívá ředitel každodenní kontakt se všemi zaměstnanci. Plán kontrolní a hospitační činnosti je nastaven a průběžně realizován. Závěry z hospitační činnosti jsou prokazatelně vyhodnocovány a poskytují účinnou zpětnou vazbu vychovatelům. Pravidelné pedagogické rady řeší zejména problematiku rodinných skupin. Přímou pedagogickou činnost vykonává ve stanoveném rozsahu ředitel i všichni pedagogičtí zaměstnanci pravidelně v průběhu týdne v rámci jednotlivých rodinných skupin. Rozpis služeb přímé pedagogické činnosti vychovatelů byl funkčně nastaven. Péče o děti v nočních hodinách je v dostatečném počtu

zabezpečena nepedagogickými pracovníky, což nijak negativně neovlivňuje výchovný proces v dětském domově.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků bylo ve školním roce 2020/2021 a 2021/2022 z objektivních důvodů omezeno (probíhající covidová epidemie). V současné době je DD zapojen do projektu, který má široké a specifické zaměření na vzdělávání pedagogických pracovníků.

Minimální preventivní program je dlouhodobými cíli funkčně zaměřen na pozitivní vztah k lidem, zdravý životní styl a bezpečný pohyb na sociálních sítích (kyberprostor). Krátkodobé cíle jsou nastaveny na správnou práci s opatřeními ve výchově, vhodně zvolené adaptační programy a týdenní hodnocení rodinných skupin formou her, besed, diskusí.

Školní jídelna sestavuje pestrý jídelní lístek, v němž jsou nabízeny pokrmy s požadovanou nutriční hodnotou, adekvátní dané věkové skupině strávníků. V rámci většího začlenění dětí do systému školního stravování, jejich vyšší zodpovědnosti k potravinám, plýtvání a svému zdraví, vedení zavedlo model samoobslužných výdejových bufetů, kde se dítě obslouží částečně samo. Zpracování a podávání potravin, které u dětí nejsou běžně oblíbené (ryby, hovězí maso) je promyšlené a nenásilnou formou v nich utváří vhodné stravovací návyky. Děti umístěné v DD si pravidelně dvakrát týdně v rámci přípravy na samostatný život ve spolupráci se školní jídelnou a vychovateli připravují stravu samostatně.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Po přijetí do DD jsou děti zařazeny do koedukovaných rodinných skupin, které dle možností zařízení respektují také jejich vztahy či speciální vzdělávací potřeby. V případě potřeby zařízení aktivně hledá možnosti k zajištění psychologické či etopedické péče externími odborníky či prostřednictvím spolupráce s místně příslušným diagnostickým ústavem pro celkovou diagnostiku dítěte. Vychovatel, většinou i klíčový pracovník dítěte, naplňuje svoji roli vzhledem k dítěti také při sestavování, ale i vyhodnocování jeho programu rozvoje osobnosti. V několika případech však tento program nebyl zacílen na individuální zvláštnosti dítěte. V této souvislosti je nezbytné, za účelem zkvalitnění služeb, rozšířit péči o dítě také např. odbornou spoluprací s psychoterapeutem.

Nabídka aktivit v týdenních programech výchovně vzdělávacích činností se odvíjela jak od sezónních možností a od zaměření jednotlivých vychovatelů (výtvarné činnosti, pracovní, hudební, sport), ale také promyšleně a systematicky naplňovala osvojování dílčích kompetencí dětí deklarovaných v ŠVP. Součástí týdenních programů výchovně vzdělávacích činností byla také pravidelná příprava do školy, osobní volno i samostatné vycházky. Nabídka aktivit byla pestrá a děti se k ní v rozhovorech vyjadřovaly pozitivně. Ve sledovaných odpoledních hodinách se děti aktivně zapojovaly do plánovaných aktivit a možnost samostatných vycházek běžně využívaly.

Při hospitační činnosti vychovatelé poskytovali individuální podporu jednotlivým dětem a přizpůsobovali společnou činnost jejich konkrétním schopnostem a možnostem. Činnosti se dařilo pedagogům zvládat i v podmínkách velkého rozpětí věkových rozdílů mezi dětmi. Ve všech rodinných skupinách probíhaly individuální rozhovory a příprava dětí na školu, která byla promyšlená také s ohledem na snížené mentální schopnosti některých z nich. V průběhu aktivit zaměřených na rozvoj pracovních a estetických kompetencí byly děti vedeny ke spolupráci. Efektivita činností byla důsledkem dobré organizace a připravenosti vychovatelů. Respektovali aktuální možnosti dětí, rozvíjeli jejich dovednosti, průběžně oceňovali snahu. Vzájemná interakce mezi dětmi a vychovateli probíhala bezkonfliktně. Prováděné stolování a hygiena, přirozeně zařazené do výchovně vzdělávacích aktivit, byly

prostoupeny cílenými pobídkami či motivacemi ke správné životosprávě a ke zdravému životnímu stylu. Osvojené návyky dětí byly na dobré úrovni, prováděny byly s různou mírou samostatnosti a kvality vzhledem k jejich možnostem a věku. Přestože od poslední inspekční činnosti ve školním roce 2017/2018 došlo k výrazné obměně pedagogického sboru, zaznamenané vztahy mezi dětmi a pedagogy vycházely ze vzájemné důvěry a upevňujících se emočních vazeb, což přispívalo k dobré atmosféře v rodinných skupinách, která v některých situacích byla téměř totožná s atmosférou v běžných rodinách.

Při rozhovorech s dětmi byla patrná převaha pozitivního hodnocení jak v přístupu pedagogů, tak v obsahové náplni činností. Děti sdělily, že mají dostatek volnosti pro realizaci svých samostatných vycházek. Znalý možnosti, jak své případné stížnosti, náměty či připomínky řešit. Nejčastěji volily přímé osobní řešení s konkrétním pedagogem (klíčovým pracovníkem). Často se obracely přímo na ředitele zařízení, ke kterému měly volný přístup a jehož aktivní a otevřené způsoby řešení problémů dětí napříč věkovými skupinami široce oceňovaly.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Proces zjišťování výsledků dětí při dosahování cílů a kompetencí stanovených ve ŠVP realizují vychovatelé chronologicky a systematicky. Při hodnocení dítěte vycházejí vychovatelé z jeho individuality. Dopad hodnocení dítěte na jeho další vývoj se také významně odvíjí od míry saturace emočních potřeb dítěte. Na základě sdělení dětí a vlastního pozorování při uskutečněných hospitacích se toto DD daří. Bylo zjištěno, že děti mají většinou vytvořeny hygienické i pracovní návyky a sociální kompetence na úrovni odpovídajících jejich věku a individuálním možnostem. Programy rozvoje osobnosti dítěte (dále „PROD“) jsou pravidelně (pololetně) vyhodnocovány v konkrétních oblastech rozvoje. Z pozorování chování a jednání umístěných dětí bylo zřejmé, že se cíle z PROD většinou daří plnit. Oblast spolupráce s orgány sociálně-právní ochrany dětí je ale nutné zefektivnit tak, aby byl u všech dětí zajištěn soulad cílů programu rozvoje osobnosti dítěte s individuálním plánem ochrany dítěte. V individuálních případech jejich soulad nebyl zaručen.

Prevence předcházení rizikových a sociálně patologických jevů je většinou účinně nastavena. Pedagogové zařízení věnují důsledně pozornost všem podnětům dětí. Při plánování aktivit účinně vycházejí z pedagogické diagnostiky. Minimální preventivní program zařízení obsahuje krizový plán s konkrétními způsoby řešení problematického chování dětí. Z rozhovoru s ředitelem, vedoucí vychovatelkou, řízených rozhovorů s pedagogy a dětmi vyplynulo, že mezi dětmi dochází pouze k běžným vrstevnickým neshodám a drobným hádkám. Většinou jsou řešeny domluvou, popř. udělením opatření ve výchově, která jsou však udělována zřídka. Převyšující počet udělených pochval a odměn svědčí o motivačním prostředí a dobré atmosféře domova. I přes součinnost metodika prevence s vychovateli se plně nedaří eliminovat zvýšený počet úteků dětí ze zařízení. Zde by bylo vhodné zacílit práci s dětmi ve spolupráci s místním spádovým diagnostickým ústavem.

Zařízení usiluje v rámci možností o co nejčastější spolupráci s biologickými rodinami. Zákonní zástupci jsou průběžně informováni o prospěchu a chování dětí. Jejich vzájemné telefonické či osobní kontakty s dětmi DD podporuje a iniciuje, podílí se také na hrazení finančních nákladů dovolenek dětí. DD pomáhá dětem v navazování vhodných sociálních kontaktů vně zařízení (externí kroužky, školní aktivity). Vzhledem k epidemiologické situaci se však děti zúčastňovali, především ve školním roce 2020/2021 a 2021/2022, převážně volnočasových aktivit nabízených dětským domovem.

Děti jsou v zařízení podporovány v aktivním výběru školy a budoucího povolání při zohlednění jejich vzdělávacích schopností a možností. Významné většině dětí se také daří úspěšně dokončit minimálně střední stupeň vzdělávání, což je také důsledkem respektu pedagogických pracovníků DD k názorům dětí na vlastní výběr. V době inspekční činnosti nebylo žádné dítě plnící povinnou školní docházku přímo ohrožené školních neúspěchem, což dokládá, že spolupráce s kmenovými školami dětí je účinná. Starší děti či zletilé nezaopatřené osoby jsou průběžně zapojovány do projektů zaměřených na samostatný život. Učí se spravovat své finance získané z příležitostných či dlouhodobých brigád a kapesného poskytovaného DD. Děti jsou seznamovány s jednáním na úřadech, péčí o své zdraví, systémem sociální podpory. Potřeby dětí pro samostatný život při ukončování ústavní výchovy jsou individuálně zohledňovány a vyhodnocovány. V návaznosti na jejich odchod z dětského domova je jim poskytována materiální a finanční pomoc (i přes chybějící kritéria pro jejich přiznání ve vnitřním řádu). Přechod mladých dospělých do samostatného života vedení, dle možností, sleduje. Část z nich v prvních letech po odchodu vedení či pedagogy kontaktuje a konzultuje s nimi své záležitosti, někteří i DD navštěvují.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Od posledního inspekčního hodnocení realizovaného v roce 2018 došlo k velké obměně pedagogického sboru, změně věkové struktury dětí umístěných v zařízení a výraznému navýšení počtu dětí mladšího školního věku. Vedení dětského domova společně s pedagogy na dané okolnosti adekvátně reagovalo a přizpůsobilo organizaci dne i náplň vzdělávacích činností aktuálnímu složení rodinných skupin.
- Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení z posledního inspekčního hodnocení se průběžně realizují. Došlo k estetizaci vnitřních prostor dětského domova a nastavení i následné kontinuální realizaci minimálního preventivního programu zacíleného na primární prevenci rizikového chování u dětí. Těm je také, dle aktuálních potřeb, poskytována psychologická péče externím psychologem.

Silné stránky

- Pozitivní vztahy mezi dětmi a vychovateli pomáhají naplňovat emoční potřeby dětí.
- Cíleným přístupem pedagogů i správních zaměstnanců a podporou samostatnosti při výběru nabízených potravin jsou děti všech věkových kategorií systematicky motivovány ke správným stravovacím návykům a vedeny ke zodpovědnosti týkající se snižování plýtvání s jídlem.
- Vzdělávání dětí v dětském domově je založeno na průběžném a promyšleném naplňování deklarovaných kompetencí stanovených ve školním vzdělávacím programu prostřednictvím obsahově zajímavých týdenních programů výchovně vzdělávací činnosti s různorodou a prakticky využitelnou nabídkou celodenních aktivit.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Cíle stanovené v programech rozvoje osobnosti dětí v některých případech nedostatečně reflektovaly jejich individuální zvláštnosti.

- Nastavené mechanismy řízení a kontrolní činnosti dětského domova byly v obecné rovině účinné, dílčí jednotlivosti však nebyly vedením zařízení systematicky podchyceny, což se projevilo v nesouladu dokumentace a realizované skutečnosti (např. vnitřní řád a věcná či finanční pomoc dětem, programy rozvoje osobnosti dětí).
- Vnitřní vybavení jedné rodinné skupiny neodpovídalo současným trendům.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Rozšířit spolupráci s místně příslušným diagnostickým ústavem především za účelem důkladné analýzy příčin útěků dětí a na základě zjištění přijímat konkrétní opatření k jejich eliminaci.
- Zohledňovat individuální zvláštnosti dětí při stanovení jejich vzdělávacích cílů v programech rozvoje osobnosti. Za účelem zkvalitnění poskytovaných služeb zajistit a podpořit odbornou spolupráci např. s psychoterapeutem.
- Zvýšit součinnost dětského domova s orgány sociálně-právní ochrany dětí v oblasti zajištění souladu cílů individuálního plánu ochrany a programu rozvoje osobnosti dítěte.
- Zefektivnit řídicí a kontrolní činnost vedení dětského domova.
- Zintenzivnit spolupráci se zřizovatelem za účelem dokončení modernizace (rekonstrukce) jedné z rodinných skupin.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 7 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Koncepce rozvoje školského zařízení
2. Vnitřní řád dětského domova platný od 5. 1. 2022
3. Školní vzdělávací program účinný od 1. 9. 2021
4. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti platný od 1. 9. 2021
5. Školní preventivní strategie pro období 2018–2023
6. Vyhodnocení plnění minimálního preventivního programu pro období 2020/2021
7. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti ve školním roce 2021/2022
8. Osobní spisy dětí (vzorek)
9. Osobní spisy zaměstnanců (vzorek)
10. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve školním roce 2021/2022

11. Plán kontrolní činnosti na školní rok 2021/2022
12. Zápisy z kontrolní činnosti ve školním roce 2021/2022
13. Zápisy z pedagogické rady ve školním roce 2021/2022
14. Výroční zpráva o činnosti Dětského domova a Školní jídelny za školní rok 2020/2021
15. Dokumentace zařízení k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí vedená ve školním roce 2020/2021 a 2021/2022 (vzorek)
16. Dokumentace k finančním podmínkám zařízení v roce 2020 a 2021 (vzorek)
17. Dokumentace ke školnímu stravování dětí vedená ve školním roce 2020/2021 a 2021/2022 (vzorek)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Iveta Galušková, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Iveta Galušková v. r.

Bc. Marcela Zahradníková, kontrolní
pracovnice

Bc. Marcela Zahradníková v. r.

Mgr. Pavel Schönwälder, školní inspektor

Mgr. Pavel Schönwälder v. r.

V Ostravě 28. ledna 2022

Datum a podpis ředitele školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Petr Augustinský
ředitel

Mgr. Petr Augustinský v. r.

V Příboře 1. února 2022